

Dopis.

Iz Brežke okolice konca kimovca. Pri nas imamo prav dobro letino pričakovati, za kar bodi Bogu, daritelju vsega dobrega vroča zahvala. Ozimina je bila sicer nekoliko snetljiva, vendar še precej zdatna, poletni pridelki pa vsled ugodnega vremena, nobene uime, primerne dežja z jesenskimi tako dobri, da nam ne bode skrbeti za ljubi kruhek po zimi. Vinska kapljica obeta obilna in dobra biti, posebno ker umniši vinorejci še le zdaj brati začnejo. Cena menda ne bode prenizka, ker na Primorskem nek slaba kaže in že zdaj od ondot in iz Gorenskega k nam prihajajo vinski kupci. Vendar se pridelkov cena ne more več meriti z vinom iz slovenskih gor, ker železnica dosti vina privaja iz sosedne Hrvaške, kjer po umnem obdelovanju naši bratje Hrvati dosti dobrega vina dobivajo. — Bčelarstvo se ni ravno izvrstno dobro obneslo, vendar se spleča kmetovalcu tudi taj trud in naše gospodinjne ne bodo samo imele za povitice sladkega medu, temuč še bomo tudi nekoliko na prodajo imeli, ker kupci že sedaj za snažno robo ponujajo po 15 goldinarjev za cent.

Krme imamo obilo, če ravno se nam je otava druga leta bolje obnesla.

Tudi pri nas se že poznajo nasledki umnega premišljevanja, ker si gospodarji, ki prebirajo „Slovenskega Gospodarja“, „Novice“ in „umno kmetovanje“ vse bolj po pameti osnujejo, kakor to hočejo sedajni težki časi imeti, posebno poznajo že natanjko vrednost dobrega gnoja po spoznanju natornih moči. Le škoda, da nismo že od nekdaj imeli dobrih slovenskih šol pri farah, da bi se bili za djansko življenje kaj več naučili, kakor samo en par stranskih besedi, s katerimi se vtegnemo k večjemu le kakemu nemškutarčku prikupiti. Pri svojih otrocih pa že zapazujemo, kaj hasnijo dobre šole in če ravno še niso tak osnovane, da bi fant, ki šolo domačo dovrši, vse vedel, kar mu je za življenje potrebno, daja sedajna na pol slovenska šola vendar podlago za daljši poduk, kterege priden učenec lahko dobi iz dobrih slovenskih bukev doma. Če imamo pamet in črstvo voljo, se bode tudi ta reč na bolje obrnola in dobili bomo mi Slovenci, kar nam gre, kakor tudi že vsi drugi narodi imajo za njih primerne šole.

Le prinašaj, ljubi „Gospodar“ tudi kaj podučnega večkrat za naše gospodinjne, ki imajo bolj mehko srce do otrok in do sv. vere in vsega, česar nam je doma treba, ker se ravno v hiši domači trudijo od zore do mraka in imajo več upliva na nježne otročičke, kakor mi možki, ki moramo večidel zunaj doma za vsakdanji kruh skrbeti.

J. Š., kmet.

Novičar.

— Za nas katoličane naj bolj vesela novica tega tedna je: da je šepavi Garibaldi vjet. Navozlal je bil napad na papežovo deželo, podal se sam na mejo, ali prišel je italianskim vojakom v roke pri mestu Asinulunzi in odpeljali so ga v Alesandrijo v zapor. — Pred tremi tedni je bruhol v Genovi besedo: da mora papežev prestol pasti; kmalu potem je svojim roparskim tovaršem razglasil, da jih čaka 100.000 mladih junakov, ki se druga ne boje, kakor da jih je vse preveč, izgnati iz Italianskega papeževe vojske in vse duhovnike. — Zdaj je širokoustnež jetnik, preden je še meje papeževe lastnine prestopil! — Kdo ne vidi v tem, kako čudežno previdnost Božja hudobnežev naklepe meša in nevarnost odvrta, ki sv. Očetu žuga! Italianska vlada, kakor se sama hvali, je zdaj svojo dolžnost storila; toda — ne iz spoštovanja pravice, ki brani krasti in ropati, ampak iz strahu pred Francozi, ki so že bili pripravljeni, zopet se vrtni v papeževe dežele, ako bi bila prekucija rogove pokazala. Obvezala se je italianska vlada po pogodbi z Napoleonom skleneni, da se ne dotakne lastnine, ki je še papežu ostala, potem ko ga je za drugo oropala. In v ravno tej pogodbi, ki odobrava prejšnjo krivico, je za italiansko vladu past, da ne more v Rim. Če je toraj zdaj šepavemu vitezu šako pokazala, je storila to iz strahu pred Napoleonom, a ne iz ljubezni do papeža. Zatoraj se zdaj že nekoliko kisto drži, da je Giosepeta zaprla, ker se tu in tam po mestih zavolj vjetege ljubčeka z rdečo srajco nepokoj dela in ministerstvo se rogoviljenja boji. Kakor list „Opin.“ piše, se že Garibaldiju ponuja, naj na svoj otrok Kaprero gre, pa naj pusti svoje naklepe na Rim. Odšel je sicer po naj novejših poročilih,

da bi pa popustil svoje prekucijske naklepe, je ravno toliko mogoče, kakor lesici, da ne krađe.

— Gospodje Madjari in gospodje Nemci so nam dobro nasolili dvalistično čorbo. Pogodba zastran davkov med obema strankama je sklenena in čaka potrjenja v državnem zboru. Takole so naštimali: k splošnim državnim stroškom bodo iz ogerskega kraljestva od zdaj in 10 let naprej vsako leto plačevali 30 procentov; mi pa, to je, kar ni ogrsk. kraljestva, imamo vsako leto 70 procentov šteti. — Na dalje potrebuje država vsako leto 146 milijonov, da se plačajo obresti od državnega dolga. Madjari so milostljivo dovolili, da plačajo za prihodnje leto (češ da se nam prikupijo!) 38 milijonov; za naprej pa le samo na leto 29 milijonov; mi pa, ubogi Takrajlitavci imamo skrbeti vsako leto za 116 milijonov! — Da je Takrajlitavcem veselje še popolniše nad dvalizmom, je razglasila „n. Presse“, ki je poprej tolikokrat dvalizmu glorio pela, da so dežele takraj Litave konec leta 1866. več milijonov dolžne ostale rednih davkov in da se nikakor ne da poloviti še vsako leto 116 milionov za plačevanje obresti državnega dolga. Kaj tedaj početi? Miha! jej, ali pa — pogini! Če hočemo toliko zmoči, moramo, kakor do sedaj — dolgove delati, ako nam le kdo še posodi; in pri vsem tem ostane državni dolg stari in se množi vedno z novim. Če pa dolgove več delati ne moremo, pa recimo, da smo prišli na kant. Madjari se bodo pa k temu smejali, ker so se z novo pogodbo državnega dolga čisto znebili in hočejo le milostljivo z nekoliko milijoni pripomagati, da mi obrestí zmoremo. Če tega več ne moremo, potem pa porečejo: a dobro, zdaj pa tudi nam doklada za obresti odpade. — In oča dvalizma, naš državni pečatnik baron Beust, je še hvalo izrekel obema strankama poslancev, ki so to poravnavo sklenole, češ da so toliko truda imeli. So, so, ki bodo plačevali, bodo še več truda si užili. Nas pri vsem tem najbolj tolaži to, da je od dne do dne očitniše, da je dvalizem sama nesreča za Avstrijo. —

— Novo izvoljeni preč. sekovski škof dr. Zwerger bodo 13. vinot. v Solnogradu v škopa posvečeni. Podali so se v Rim, da se v duhovskih vajah na posvečenje pripravijo.

— Kaj vse okrajni zastop mariborski počenja! Da je 3. sept. sklenol, naj se šola od crkve loči, in seer zato, da se narodna (pa ne Slovencev!) omika prav povzdigne, nad tem se nikakor ne bi spodtikali; vsaj vemo, da če v vesi le pri eni hiši kužej se oglasi, brž vsi drugi kužeji po vesi začno za njim lajati. Taka je zdaj zastran šole. Vseh napak pri šoli kriva je kat. crkev — tako se derejo noč in dan po dunajskih časnikih, in v isti rog trobijo zdaj po deželah, in tedaj tudi mariborski okrajni zastop ni mogel molčati, — kar mu prav radi prizanašamo. — Odbor je tedaj kakor se mu je naročilo, poslal prošnjo do deželnega odbora, in ravno zavolj te prošnje se nam vredno dozdeva, da to reč v misel vzamemo, ker so razlogi (nagibki) te prošnje tako „nezgruntano“ modri, da bi pač bila škoda, ko bi jih bralcem „Gospodarjevim“ zamolčali. Tedaj pozor! V prošnji se bere: da je zdaj (namreč pod baronom Beustom) prišel čas, da ima svoboda vse postave na vseh straneh prešinito. „Da se pa tudi ta obljuba izpolni, bode li ta duh meso in kri postal in se razvil v čvrsto telo, ki je zmožno braniti se; ali ne bo veliko več kot slaba senca se vlačil, trepetaje in brez moči, da pred kakoršnim si bodi novo vzhajajočim solncem, naj si bo plašnega samovladarstva (absolutizma) ali predrzne vojaške oblasti, brez sledu zgine — dokler ogromna večina ljudstva za svobodo celo nič ne mara. Kako bi pa tudi drugače bilo, dokler se prvi učenci ljudstva (namreč učitelji Vr.) z mlekom sužnosti izreajo.“ — Veča blodnja vendar biti ne more, kakor besede, da „duh postane meso in kri in se razvije v čvrsto telo.“ Kako bo neki to telo živelo, ako se duh prevrže v meso? Menda le hočejo meseno svobodo? Psovka, da se učitelji izreajo v sužnike, je tako krivična in grda, da bi pač iskreno želeli, naj se pošteni učitelji marib. okraja vendar oglasijo in predrzno nstolcevanje odbijejo. — Pa poslušajmo na dalje okrajno modrost. „Nezadosten je poduk pripravnikov in naj manj se skrbi za to, da postanejo pravni, čvrsti značaji, svobodni možje. Crkev jih ima s početka v svoji oblasti, in kteri so naj bolj pripravi, njo in nauke njene za naj važnišo reč, vse drugo pa kot postransko reč imeti, so v prvi vrsti; z drugimi pa, ki z vedrimi očmi v znanostih napredujejo, se dela kot z garjevimi ovčicami. Pod tim jarmom se potere možki duh samostalnosti.“ — Pomen teh besed je ta-le: učitelji se mo-

rajo tako izrežati, da se jim ves kristijanski duh zatere in se navdajo žolča soper katoliško cerkev, tako postanejo svobodni, to se pravi možje, katerim ni treba še zmeniti se za to, ali je njih življenje, djanje in nehanje po božji postavi ali ne. Rekli je pa pošten Tirolec in kristijanski oča: „V šolo, kjer so taki učitelji, bi jaz še svojih svinj ne poslal!“ — Sploh pa vse to čenčanje o svobodi učiteljev je brezumno. Vsak pošten kristijan je svoboden mož, in on, ki se naj bolj sv. cerkve drži, je naj bolj svoboden, kakor je ona sama od nekdanj branteljica svobode, zavetje svobode. Kdo je sužnike rešil sužnosti, če ne sv. cerkev; kdo je zatiravcem svobode vselej naj bolj krepko se ustavljal, če ne sv. cerkev; kdo se soper npravo sužnost, kakoršna dan denešnji ljudi tlači in jim dušne oči slepi, naj bolj poteguje, če ne sv. cerkev? — Da so pa tudi učitelji pod oblastjo cerkveno izreženi prav rogati svobodnjaki, katerim se toraj duh svobode ni zatrl, pokazali so na učiteljskem zboru v Beču, ko so nekteri ravno tako govorili, kakor okrajni marib. odbor. Slednjič kažejo ti odborniki, da niso nikoli bili ne pri poskušnji pripravnikov, niti niso pogledali v pripraviške svedočebe (spričebe), sicer bi ne mogli kvasiti, da se pri pripravnikih na drugo ne gleda, kakor nato, da so cerkvi vdani in da vedo kr. nauk.

Na zadnje maha odborova prošnja na mlade duhovnike, kateri podpihuje narodni prepir. Da se temu v okom pride, želi, da se napravijo učiteljska semenišča, se ve da taka, kder ne bodo duhovniki več govoriti kaj imeli. Ta je, ki vas peče, vi okrajni odborniki. Slovenskemu jeziku v šole vrata zapreli, da je vaša pristréna želja, ker — ne veste, česar želite! (O to dobro vedo gospodje namreč ponemčenje našega ljudstva! Vr.)

Ker se je ta prošnja v izgled in spodbujo tudi drugim okrajnim zastopom poslala, naj tudi tako navijejo: svetujemo pametnim Slovincem, naj na noge stopijo in napravijo prošnjo, ki bo pa, se ve da, prošnji marib. okrajnega zastopa naravno nasproti. Častite gospode duhovnike pa prosimo, naj se ne dajo tem obližanim svobodnjakom, ki se vojskujo prav po Donkišotovo soper sv. cerkev, preplašiti, ampak da gg. učiteljem pomagajo, da se svojih prav dvomljivih in nenaprosenih zaštitnikov obranijo.

— V Berolinu na Pruskem, kjer je gosposka luteranske vere, je obsodila kriminalna sodnija vrednika „Kladderadatsch“ evega za 14. dni v ječo, in sicer zato, ker je neumno šalo imel, da so iz Rima 25 svetnikov poslali na izložbo v Pariz. Sodnija je spoznala v tem zasramovanje katoliških naprav. — V katoliški Avstriji se pa drzne nemško-židovsko časnikaštvo veliko hujše napade na kat. cerkev in to — brez kazni.

— Zdi se, da se bodo med Turki in Srbi na skorem prav resnobne stvari godile. Skoraj ni verjetno, da se ne bi v kratkem pograbili, ker Turki ropajo neprenehoma na srbski meji. — Onemu mrzkemu činu na ladji „Germania“, se je pridružil drugi ravno tako vlijuden in vreden turške kulture. Ko je namreč pred kratkim neki Srbijan šel na mejno stražo na ravnem Polju v kruševačkem okraju in ga je turška straža opazila, ga je taki vstrelila. Srbska vlada hoče ta čin predložiti skupščini, ktera je na 11. oktobra sklicana.

Česko deželno poglavarstvo je prepovedalo zidanje českega gledišča v Pragi. Mestni zbor se je o tem posvetoval in soglasno sklenol, da zidanja ne bo prepovedal, temoč se trdno držal svojih pravic. Poglavarstvo pa hoče ostati tudi trdoglavno pri svoji prepovedi. — Radovedni, smo res, kako se bo ta stvar rešila.

— Koroški deželni odbor je poslal pismo, d. 14. septembra 1867, na notrajno ministerstvo zastran onega ukaza, po katerem se mora vpeljati slovenščina v uradnih in školah. V tem pismu navaja med drugimi tudi to, da se v Koroški že čez sto let zmirom germanizuje, da ste že dve tretjini stanovnikov ponemčeni, da se ta celi čas, v katerem se germanizuje še ni nihče temu soperstavljaj, samo zadnjih 20 let se je začela temu protiviti neka prenapeta stranka, h kateri spadajo posebno duhovniki itd. Dokazuje odbor v svojem pismu nadalje, do so Korošci še le srečni samo od onega časa, od kterega so ponemčeni, ker samo po solneu nemške kulture sogreti so le še začeli čutiti in misliti. — ?! — Samo nemški kulturi se morajo zahvaliti, da so rešeni iz divjaštva, samo ona je Korošcem življenje. — O vi vbogi Korošci vi, kateri še

niste ponemčeni vi še ste tedaj sami divjaki, kateri nič ne čutite, ne mislite in samo životarite! — Prosi k slednjemu Koroški deželni odbor, da naj ministerstvo on ukaz za stran Koroške prekliče in poprek naj nič ne stori brez dovoljenja Koroškega deželnega zbora.

Kolikor se vidi iz Hohenwart-ovega in tega pisma, so Koroški Slovenci v prav dobrih rokah.

To se res mora reči pravo žretje Slovencev.

Moramo pripustiti, da je to prav lepo plačilo za slovenske dualiste — za slovenske državne poslance. — Zapustili so Slovenstvo in podpirali dualizem, Ministerstvo jim na njihovo pismo niti ni odgovorilo, autonomični uradi pa jim res prav lepo odgovarjajo. — Vidi se vendar zadosti jasno, do so slovenski državni poslanci nepoboljšljivi, ker morajo gotovo vedeti, da je ves narod soper dualizem in vendar so spet na Dunaju in pomagajo kovati dualizem; skoraj bi primorani bili misliti, da je samo kako osebn korist na Dunaj vleče!

Neki ogerski časnik piše, da se bodo v Oggerski za ona pisma, ktera nejdjo iz dežele, poštne marke od 5 kraje. znižale na 3 kr.; za druge dežele cesarstva pa ostanejo dozdajne marke t. j. za 5 kr. — Ker je Oggerska zadnjo pogodbo z Cislitavo tako izvrstno izpeljala, lahko nižeje cene dela!

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	50	5	05	5	10	4	50
Rži	3	20	2	25	3	60	3	20
Ječmena	2	50	—	—	2	90	—	—
Ovsa	1	60	—	—	1	65	—	—
Turšice (kruze) vagan	3	—	3	30	3	—	3	20
Ajde	2	80	—	—	3	20	2	—
Prosa	2	60	—	—	3	40	—	—
Krompirja	1	30	80	1	10	1	20	—
Govedine funt	—	18	—	24	—	22	—	24
Teletine	—	22	—	26	—	26	—	26
Svinjetine črste funt	—	26	—	26	—	24	—	25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	8	50	—	—	6	90	7	80
" 18" "	—	—	4	65	—	—	—	—
" 36" melkih "	5	50	—	—	5	—	5	80
" 18" "	—	—	3	25	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	40	—	40	—	40
" " melkega "	—	60	—	30	—	40	—	35
Sena cent	1	—	1	—	—	65	—	95
Slame cent v šopah	—	90	1	—	—	45	—	85
" " za steljo	—	60	—	—	—	36	—	60
Slanine (šepa) cent	36	—	44	—	40	—	40	—
Jajec, šest za	—	10	—	12	—	—	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 97 kr. a. v.

Ažijo srebra 122.50.

Narodno drž. posojilo 65.—.

Loterijine srečke.

V Gradcu 25. septembra 1867: **75 40 51 37 28**
Prihodnje srečanje je 9. oktobra 1867.

Od mnogih krajev nam prihajajo zmirom pri-
tožbe, da častiti p. n. naročniki lista „Slo-
venski Gospodar“ ne dobivajo redoma; vsem
zatoraj s tem oznanjamo, da se listi vsak
četrted redoma na pošto dajajo na vse, p. n.
naročnike, če zatoraj kateri lista ne dobi, ni
naša krivnja. — Prosimo pa vse p. n. naroč-
nike, kateri lista redoma ne dobivajo, naj
taki na pošti reklamirajo t. j. naj dajo na pošto
odprto pismo (ne zapečaten), v katero se ven-
dar sme samo sledeče napisati „Reklamacija!
lista N. (tukaj se mora pristaviti številka lista,
kterega ni dobil) „Slovenskega Gospodarja“
podpisan ni prijel“ N. N. (ime in zaime) kraj
in zadnja pošta. Za tako pismo se na pošti
nič ne plača.